

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OR-03.0015.8.2022
BR-03.1711.4.2022

Kraków, 03-08-2022

**Pan
Rafał Komarewicz
Przewodniczący
Rady Miasta Krakowa**

Wielce Szanowny Panie Przewodniczący!

W odpowiedzi na wniosek nr 1/2022 Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Krakowa z 4 lipca 2022 r. w sprawie sytuacji kadrowej i przestrzegania prawa pracy w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym S.A. w Krakowie oraz w związku z powołaniem Zespołu ds. kontroli Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie w zakresie organizowania, nadzorowania i prowadzenia wszelkich spraw związanych z publicznym transportem zbiorowym na terytorium Gminy Miejskiej Kraków oraz gmin ościennych, przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

1. *Jak wyglądało realizowanie przez Prezydenta Miasta Krakowa zadania własnego gminy polegającego na organizacji komunikacji miejskiej w Krakowie, realizacji kursów zgodnie z rozkładem jazdy, bezpieczeństwem pasażerów?*

Prezydent Miasta Krakowa realizuje zadanie własne Gminy w zakresie organizacji transportu zbiorowego za pośrednictwem miejskiej jednostki organizacyjnej, tj. Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie, powołanej do życia uchwałą nr CVIII/2810/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 29 sierpnia 2018 r. Jednym z głównych zadań Jednostki jest zawieranie i nadzór nad umowami z Operatorami na wykonywanie przewozów tramwajowych i autobusowych w ramach systemu Komunikacji Miejskiej w Krakowie. Do obowiązków Operatorów wynikających z zawartych umów należą między innymi:

- 1) zapewnienie właściwej jakości obsługi pasażerów pod względem punktualności, regularności, komfortu podróży, zewnętrznej i wewnętrznej czystości taboru, właściwego i czytelnego oznakowania taboru;
- 2) zapewnienie odpowiedniego personelu do świadczenia usług, jak również zapewnienie, by wykorzystywany tabor i sprzęt oraz wykorzystywane systemy miały odpowiednie certyfikaty;
- 3) zapewnienie sprawności technicznej eksploatowanych pojazdów według wymogów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. *Prawo o ruchu drogowym* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 988 ze zm.) oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie kontroluje jakość wykonywanych usług na zasadach określonych w umowach poprzez m.in. przeprowadzanie kontroli punktualności i realizacji kursów na liniach komunikacyjnych.

2. Jak wyglądał nadzór właścicielski nad prawidłowym funkcjonowaniem spółki przez Prezydenta Miasta Krakowa?

Zasady nadzoru nad spółkami z wpływem Gminy Miejskiej Kraków określone zostały w zarządzeniu nr 1560/2020 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 7 lipca 2020 r.

3. Jakie działania kontrole podejmowała Rada Nadzorcza spółki, której członkowie powoływani są przez Walne Zgromadzenie Wspólników (tj. Prezydenta Miasta Krakowa)?

Rada Nadzorcza w sposób stały sprawuje nadzór na działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności oraz może badać wszystkie dokumenty Spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku. W zaakceptowanym uchwałą nr 17/2021 z dnia 8 grudnia 2021 r. przez Radę Nadzorczą „Planie rzeczowo-finansowym na 2022 rok” (dalej: Plan na rok 2022) zwrócono uwagę na zahamowany proces rekrutacji nowych pracowników, wywołany powstałym w 2020 r. zagrożeniem epidemicznym. W związku z powyższym Plan na rok 2022 zakładał wzrost ogólnego poziomu zatrudnienia, szczególnie w grupie prowadzących pojazdy.

Ponadto w wyniku otrzymania w ostatnim czasie niepokojących doniesień na temat występujących nieprawidłowości w obsłudze przez Spółkę autobusowej komunikacji miejskiej, Rada Nadzorcza w dniu 17 czerwca 2022 r. zwróciła się do Prezesa Zarządu MPK S.A. w Krakowie Pana Rafała Świerczyńskiego o pilne i pisemne wyjaśnienie następujących kwestii:

- 1) jak przedstawia się sytuacja kadrowa w grupie kierowców,
- 2) jakie są powody odejść kierowców z pracy w Spółce,
- 3) jak kształtują się relacje kierowcy-kadra zarządzająca w zajezdniach MPK S.A. w Krakowie,
- 4) jaka jest liczba nierealizowanych kursów z powodu braku kierowców,

Rada Nadzorcza we wspomnianym powyżej piśmie poinformowała Prezesa Zarządu MPK S.A. o rozważanej przez Radę Nadzorczą możliwości przeprowadzenia kontroli w zakresie występujących nieprawidłowości w obsłudze autobusowej komunikacji miejskiej spowodowanej brakami kadrowymi.

4. Czy władze spółki w należyty sposób podejmowały działania, by zapobiec obecnej sytuacji?

Na dzień 1 stycznia 2022 r. stan zatrudnienia kierowców etatowych w MPK S.A. w Krakowie wynosił 705 osób, a na dzień 21 czerwca 2022 r. stan ten wynosił 707 osób.

W okresie od 1 stycznia do 20 czerwca 2022 r. zatrudniono 48 kierowców oraz rozwiązano umowy o pracę z 47 kierowcami. Poniżej przedstawiony został wynik dokonanej analizy form rozwiązania umów o pracę:

- 5 osób – rozwiązanie umów z powodu przejścia na emeryturę,
- 1 osoba – rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, z winy pracownika,
- 6 osób – zakończenie umowy zawartej na czas określony,

- 3 osoby – wypowiedzenie umów przez pracowników,
- 2 osoby – rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem.

Różnica pomiędzy stanem zatrudnienia a liczbą osób przyjętych i zwolnionych w danym okresie wynika z przesunięć wewnętrznych pomiędzy poszczególnymi grupami zawodowymi w zależności od potrzeb Spółki. Jednakże na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że nie nastąpiły żadne istotne zmiany kadrowe w grupie prowadzących pojazdy zatrudnionych na umowę o pracę.

Podjęmowane decyzje o rozwiązaniu umowy z własnej inicjatywy to indywidualne wybory pracowników, o których przesłankach nie są zobowiązani informować pracodawcę. Spośród znanych Spółce powodów pojawiają się: zmiana pracy na lepiej płatną lub na pracę w systemie jednozmianowym, zdarzają się też problemy zdrowotne lub rezygnacja z powodu braku odporności na stres wynikający z pracy prowadzącego pojazdy.

Usługi prowadzenia pojazdów na rzecz MPK S.A. w Krakowie świadczą również osoby prowadzące własną działalność gospodarczą na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych ze Spółką KrakTransRem (tzw. agenci). W zakresie usług prowadzenia autobusów na rzecz MPK S.A. w Krakowie, w okresie od 1 stycznia do 20 czerwca 2022 r. zawartych zostało 30 umów oraz rozwiązane zostały 41 umowy. W zakresie świadczenia usług prowadzenia tramwajów na rzecz MPK S.A. w Krakowie w analogicznym okresie zawartych zostało 10 umów oraz rozwiązanych zostało 9 umów. Ilość zleceniobiorców realizująca usługi na rzecz MPK S.A. w Krakowie przedstawiała się następująco:

- w zakresie świadczenia usług prowadzenia autobusów: na dzień 1 stycznia 2022 r. 631 osób, na dzień 21 czerwca 2022 r. 625 osób,
- w zakresie świadczenia usług prowadzenia tramwajów: na dzień 1 stycznia 2022 r. 197 osób, na dzień 21 czerwca 2022 r. 193 osoby.

Różnica pomiędzy stanem liczby agentów a osób przyjętych i zwolnionych w danym okresie wynika z przesunięć wewnętrznych pomiędzy osobami posiadającymi podwójne uprawnienia.

Jednym z głównych problemów, jaki pojawił się w grupie osób świadczących usługi na podstawie umów cywilnoprawnych były niekorzystne zmiany w systemie podatkowym, które obowiązują od początku 2022 r.

Dodatkowo warto zauważyć, że na wynagrodzenie pracowników oraz agentów w sposób negatywny wpływają rosnące radykalnie stopy procentowe i kilkunastoprocentowa inflacja. Czynniki te sprawiają, że aktualnie rośnie presja i oczekiwania ze strony pracowników i agentów dotyczące znaczącego zwiększenia wynagrodzeń. Opisane problemy nie dotyczą tylko Krakowa. Przedsiębiorstwa przewozowe w innych miastach w Polsce stoją przed tym samym wyzwaniem, jakim jest niewystarczająca liczba chętnych do pracy na stanowisku kierowcy. Potrzeba uzupełnienia braków nie oznacza jednak, że można zmniejszyć wymagania w stosunku do kandydatów. Prowadzący tramwaj czy autobus odpowiada za bezpieczeństwo pasażerów, a więc m.in. nie może mieć problemów z alkoholem, narkotykami, czy agresją.

Odnosząc się do kwestii braków kadrowych należy wskazać, że aktualnie kluczowym czynnikiem dla pozyskania nowych pracowników oraz zatrzymania tych, którzy rozpoczęli już pracę w MPK S.A. w Krakowie jest reagowanie na rosnące oczekiwania dotyczące znaczącego

zwiększenia wynagrodzeń. Przedsiębiorstwo stara się na te oczekiwania reagować. Zarząd MPK S.A. w Krakowie już od dłuższego czasu oferuje możliwość bezpłatnego zdobycia uprawnień zawodowych kandydatom na kierowców poprzez finansowanie im kursu kat. D. i kwalifikacji wstępnej, a kandydatom na motorniczych oferując bezpłatne szkolenie pozwalające na zdobycie uprawnień na prowadzenie tramwajów.

Od 1 kwietnia 2022 r. wprowadzone zostały zmiany w strukturze wynagrodzeń, których celem jest zmniejszenie odejść pracowników z krótkim stażem pracy w Przedsiębiorstwie. Zmiany te polegają na przyspieszeniu momentu otrzymywania wysługi za lata przepracowane w Spółce: 5% po 6 miesiącach pracy i 10% po 3 latach pracy. Systematycznie rośnie zatem wynagrodzenie prowadzących pojazdy (ostatni wzrost wynagrodzeń miał miejsce lipcu br.). Problemy związane z zatrudnianiem oraz działania, które zamierzał podjąć Zarząd były szczegółowo przedstawione w Planie rzeczowo-finansowym na 2022 r.

Rozdział *Sytuacja kadrowo-płacowa* zawiera poniższą treść. „Wzrost zadań przewozowych w 2022 roku wymagać będzie zwiększenia ilości godzin realizowanych przez prowadzących pojazdy. Do momentu osiągnięcia pełnego założonego stanu zatrudnienia konieczne będzie ponoszenie kosztów z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych. Zaplanowano zatem stosowanie elastycznych form zatrudnienia w celu minimalizacji kosztów pracy w godzinach nadliczbowych, jednakże całkowite ich wyeliminowanie nie będzie możliwe (...)”.

„Aktualne zmiany na rynku pracy, jak również analiza dobrowolnych zwolnień pracowników jednoznacznie wskazują na problemy nie tylko z pozyskaniem pracowników, ale również z ich utrzymaniem. Zwolnienia odnotowane w 3 kwartałach 2021 roku i wynikające z inicjatywy pracowników dotyczą przede wszystkim pracowników do 3 lat stażu w MPK S.A. w Krakowie (76%) oraz pracowników o stażu od 3 do 5 (12%). Z tego też względu związkom zawodowym zostaną zaproponowane zmiany w strukturze wynagrodzeń.

Propozycje będą dotyczyły likwidacji nagród jubileuszowych za lata pracy poza MPK S.A. w Krakowie oraz przyspieszenie momentu otrzymywania wysługi za lata przepracowane w Spółce (5% po 6 m-cach pracy i 10% po 3 latach pracy) (...). „Planowana w 2022 roku wysokość środków na wynagrodzenia opiera się na planowanym poziomie zatrudnienia i założonym przyroście średniej płacy w wysokości 8,5% w stosunku do szacowanej średniej płacy z 2021 roku do 5 808 zł. Rzeczywisty poziom wzrostu wynagrodzeń będzie zależny od uzgodnień ze związkami zawodowymi, o których mowa powyżej, i wyniesie od 6,7% do 8,5%. Dodatkowo fundusz płac zawiera koszty ponoszone na program aktywizacji osób niepełnosprawnych (częściowo finansowane z ulgi dotyczącej obowiązkowej wpłaty na PFRON - ok. 2 000 zł/osobę). Konieczność podwyższania wynagrodzeń w dużej mierze determinowana jest presją płacową odczuwaną nie tylko na rynku pracy, ale również wśród pracowników Spółki. Wpływ na średnią płacę będą miały planowane przeszerogowania, jak również wzrost minimalnego wynagrodzenia o 7,5% (z 2 800 zł do 3 010 zł). Zgodnie z postanowieniami ZUZP minimalne wynagrodzenie jest podstawą naliczania nagród jubileuszowych za pracę poza MPK S.A. w Krakowie, odpraw emerytalnych i dodatku za pracę w nocy. Podniesienie minimalnego wynagrodzenia spowoduje też wzrost płac pracowników wynagradzanych na poziomie minimalnego wynagrodzenia.” Pomimo podejmowanych przez Zarząd Spółki opisanych poniżej działań, odpowiedź z rynku pracy osób zainteresowanych jej podjęciem w Przedsiębiorstwie nie była wystarczająca.

Prowadzone przez Spółkę działania rekrutacyjne obejmowały:

- informację o rekrutacji zamieszczoną na dwóch tramwajach i 34 autobusach,

- w 850 pojazdach wyposażonych w monitory reklamowe jest emitowana informacja o rekrutacji,
- we wszystkich automatach KKM emitowana jest informacja o rekrutacji,
- umieszczenie banerów z informacją o rekrutacji w rejonie każdej zajezdni,
- umieszczenie ogłoszeń rekrutacyjnych na wybranych wiatach przystankowych,

Dodatkowo w 2022 r. spółka MPK S.A. uczestniczyła w:

- Targach Pracy AGH 5 kwietnia 2022 r.,
- Targach Pracy dla Absolwentów ZS nr 1 Bochnia 22 kwietnia 2022 r.,
- Festiwalu Zawodów 26-27 kwietnia 2022 r.,
- Targach pracy i przedsiębiorczości „Majówka z pracą” 10-11 maja 2022 r. (organizowane przez Grodzki Urząd Pracy),

W poprzednich dwóch latach nie organizowano tego rodzaju spotkań z powodu pandemii COVID-19.

W ostatnim czasie sukcesywnie rosła praca przewozowa w trakcji autobusowej i związana z tym liczba pojazdów wykonujących pracę przewozową. Dla przykładu, w ciągu tylko ostatniego roku, liczba autobusów kierowanych do ruchu wzrosła o ok. 60 w dni powszednie, ok. 40 w soboty oraz ok. 50 w dni świąteczne. Jeżeli szacunkowo założyć, że każdy autobus jest obsługiwany przez dwóch kierowców, oznacza to, że w ciągu roku zapotrzebowanie na prowadzących zwiększyło się o 120 kierowców w dzień powszedni, 80 w soboty oraz 100 w dni świąteczne.

Brak realizacji kursów przez zajezdnie autobusowe jest spowodowany przede wszystkim koniecznością zapewnienia dodatkowych autobusów w związku z odbywającymi się remontami oraz przebudową torów tramwajowych. Aktualnie do obsługi linii zastępczych oraz linii miejskich kierowanych na wyłączne ciągi tramwajowe, a także weekendowych wzmocnień w postaci linii sezonowych, potrzeba średnio ok. 40 kierowców każdego dnia.

Spółka, pomimo niezrealizowanych od 1 stycznia 2022 r. 21 469 wozokilometrów (wzkm) na liniach regularnych wynikających z braku obsługi, skutecznie realizowała inne zadania zlecone przez Miasto.

W okresie od 1 stycznia do 20 czerwca 2022 r. Spółka wykonała dodatkowo 197 484 wzkm z tytułu pracy na liniach zastępczych oraz zrealizowała 14 458 wzkm na inne zlecone prace przez ZTP. Ponadto zlecona praca przewozowa w Spółce wzrosła w ciągu roku od 11,2% (dni powszednie) do 19,1% (święta).

Pomimo powyższych zadań relacje prowadzących pojazdy z kadrą zarządzającą różnego szczebla kształtują się w sposób właściwy. Incydenty w tym zakresie zawsze występowały i dotyczyły przede wszystkim pojedynczych sytuacji. W Spółce od wielu lat nie było wniosków, ani działań mających charakter konfliktów grupowych.

Warto zauważyć, że w zakresie nakładania kar na prowadzących pojazdy od wielu lat prowadzona jest bardzo zrównoważona i stabilna polityka, co potwierdzają wewnętrzne kontrole. Zasady te znane są wszystkim prowadzącym. Wszystkie obowiązujące przepisy wewnętrzne, w tym pismo okólna nr 1 Prezesa Zarządu MPK S.A. w Krakowie z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie *potrącania premii prowadzących pojazdy*, podawane są do wiadomości prowadzących na tablicach ogłoszeń w zajezdniach.

Należy też podkreślić, że w Spółce odbywały się kontrole w zakresie wybranych zagadnień czasu pracy kierowców. Kontrola przeprowadzona przez Państwową Inspekcję Pracy

w 2019 r. wniosła jedynie o korektę czasu na realizację tzw. obsługi codziennej autobusów, co zostało zrealizowane.

Z kolei Małopolski Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Krakowie w trakcie kontroli, która miała miejsce w 2020 r. nie stwierdził żadnych uchybień w zakresie czasu pracy kierowców.

5. Jakie działania i decyzje zostały podjęte przez Zarząd i Prezesa Spółki związane z powyższymi problemami.

Zarząd MPK S.A. w Krakowie podjął oraz planuje podjąć następujące działania:

- od lat przeprowadzane są cyklicznie spotkania w zajezdniach z prowadzącymi pojazdami, po przerwie, która nastąpiła z powodu pandemii COVID-19, przywrócono zwyczaj ich organizacji,
- udzielono stosownych wyjaśnień i sprostowań w związku z interpelacją Pana Michała Drewnickiego Radnego Miasta Krakowa,
- 23 czerwca 2022 r. odbyło się spotkanie z Wiceprzewodniczącym Rady Miasta Krakowa Panem Michałem Drewnickim,
- 24 czerwca 2022 r. odbyło się spotkanie z NSZZ Solidarność – największy, reprezentatywny związek zawodowy,
- w dniu 28 czerwca 2022 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami osób świadczących usługi przewozowe (ajenci) i ustalono kolejne na 6 lipca 2022 r.,
- spotkania z pracownikami w zajezdniach oraz w stacjach – zadanie w trakcie realizacji,
- 30 czerwca 2022 r. zaplanowano spotkania z przewodniczącymi wszystkich związków zawodowych,
- analiza możliwych przeszerogowań i zmian w wynagrodzeniach prowadzących – wrzesień 2022 r. – po ustaleniu wskaźników,
- uruchomienie dodatkowej formy współpracy w zakresie prowadzenia pojazdów - umowa zlecenie dla osób spoza MPK – w trakcie analizy prawnej i operacyjnej,
- uruchomienie nowej kampanii reklamowej w zakresie podjęcia pracy w Spółce – w realizacji,
- w przypadku osób świadczących usługi na podstawie umów cywilno-prawnych zawartych z KTR oraz Fundacją Wzajemne Wsparcie, rozważane jest wprowadzenie dodatkowych wynagrodzeń za realizację usług w zwiększonym wymiarze godzin – zadanie w realizacji.

Z wyrazami szacunku

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Jacek Majchrowski

Otrzymują:

1. Adresat
2. Pan Wojciech Krzysztoń, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Krakowa
3. Wydział Organizacji i Nadzoru (OR-06)
4. Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie
5. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A.
6. Biuro Nadzoru Właścicielskiego
7. aa